

Itáliai tartózkodásnak, amely az utóbbi időben Törökországban a tisztázatlan nemzetközi helyzet következtében jelentkezett. A moszkvai útatörök Ankarában a moszkvai értekezlet határozatait, ugyanolyan álláspontja helyezkednek Menemencsoglu kairói útazásával kapcsolatban is. A török jelentések azt mondják, hogy az útazás Eden külügyminiszter baráti meghívására történt. Ez az angol elhatározás igen gyorsan születhetett meg, mert egy hét

előtt még az volt a helyzet, hogy az ankarai angol nagykövetség egyedül utazik Kairóba, hogy ott a Törökország szempontjából fontos közléseket átvegye. Ankarában egyébként ez idő szerint a kairói tanácskozások jellegéről még semmit nem tudnak. Széles körökben azonban tisztában vannak azzal, hogy a török politika a legközelebbi hetekben kemény terhelési próbának lesz alávetve.

Kairóban Gallipoli átengedésének kérdéséről is tárgyalnak

Lisszabon. (EP). A török külügyminiszter kairói látogatása lisszaboni diplomáciai körök véleménye szerint összefügg azzal a kérdéssel, amely szerint Nagybritannia a Törökországgal kötött szövetsége alapján követelné akarja a Gallipoli félszigetnek időleges átengedését a Szovjet részére és pedig ugyanazon feltételek mellett, ahogyan Anglia kapta Portugáliától az Azori-szigeteket. Híre jár, hogy ez a kérdés különben egyik legfontosabb tárgyalási pontja volt a moszkvai értekezletnek. A Szovjet állítást Gallipoli támaszpontnak követeli, Görögország területére elleni támadása végrehajtásához, amire a bulgáriai partraszállásokkal együtt a jövő év tavaszán kerülne a sor.

Lisszaboni diplomáciai körök tudni vélik, hogy a Szovjet csak azzal a feltétellel hajlandó a második arcvonalra vonatkozó propagandája megszüntetésére, ha Anglia befolyásának minden súlyával azon lesz, hogy Törökországot reábirja a hadászati szempontból annyira fontos Gallipoli-félszigetnek a szovjet hadsereg részére való ideiglenes átengedésére.

Sforza csak Viktor Emánuel és Umberto lemondása esetén lép be a Badoglio-kormányba

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A brit hírközléstechnikai szolgálat Noel Munk angol újságírónak Sforza a gróffal, az olasz emigránsok vezérével folytatott beszélgetését ismertette. Sforza gróf kijelentette, hogy hajlandó együttműködni Badoglioval, azzal a feltétellel, ha a király és a trónörökös lemond.

Sforza gróf hangzottaita, hogy Badoglio személye alkalmas lenne a régens szerepére Itáliában.

BADOGLIO KORMÁNYÁTALAKÍTÁSA NEHEZSÉGEKBE ÜTKÖZIK

Bern. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Az Exchange Telegraph napolyi közlése szerint bár Badoglio tábornagy a hat olasz politikai párt vezetőivel való megbeszélése során kijelentette, hogy a köztársasági rendszerre nézve való esetleges népszavazás nyomán a királyi ház levonja ennek következményeit, a politikai vezetők azzal, hogy Badoglio Viktor Emánuelhez és a trónörökösökhöz hű személy lévén, nem alkalmas olyan kormány alakítására, amilybe a hat párt képviselője belépne, visszautasították felhívását a kormányban való részvételre.

A FASISZTA KÖZTARSASÁGI PÁRT ÉS A KATOLIKUS EGYHÁZ

Róma. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Carlo Franquinet, a római fascio sajtófőnöke a Messagero című lap munkatársa előtt kijelentette, hogy a fasiszta köztársasági párt álláspontja vallási tekintetben azonos a régi fasiszta párt ebbeli nézetével. A katolikus vallás jelenti Olaszországot és Olaszországot a katolikus vallást — mondotta Franquinet.

VOLPI GRÓF TOVÁBBRA IS ÖRIZET ALATT ÁLL

Milánó. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Ellenkező híresztelésekkel szemben közlik, hogy Volpi gróf, Ciano volt külügyminiszter egyik legközelebbi embere, Olaszország egyik legdagababb személyiségének.

Román kereskedő

4-5 millió lej tőkével társulna, vagy atvenne hasznóható üzemet, vagy kereskedés. Ajánlatokat „Román kereskedő” jellegre a timisoarai kiadóba kér.

ge, továbbra is letartóztatásban van. Egészségi állapotára való tekintettel Volpi gróft erős rendőri fedezet mellett klinikára szállították. Úgyvéden rövidesen itélkeznek.

TRINGALI-CASANOVA FASISZTA IGAZSÁGÜGYMINISZTER VÁRTANUL MEGHALT

Róma. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Tringali-Casanova igazságügyminiszter vártanul meghalt. Temetése Livornóban ment végbe, Buffarini-Guidi belügyminiszter jelenlétében, aki a végtisztességen a fasiszta köztársasági kormányt képviselte.

ELTÁVOLÍTIK A FASISZTA KÖZIGAZGATÁSBÓL A MEGBIZHATAT-LAN ELEMKEKET

Milánó. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Mussolini megbízta Buf-

farini belügyminisztert, hogy a közgazgatásból távolítson el minden megbízhatatlan és bizonytalan személyt. A közigazgatási megszervezése a fasiszta köztársasági párt programja értelmében történik. A karabinek irányítványe jelenlegi alakjában megmarad, a vezetők személyében azonban nagy változások lesznek.

Tozso beszéde a nagykeletázsiai értekezlet megnyitására

Tokió. (Domej). Pénteken délelőtt tíz órakor ült össze a japán fővárosban a nagykeletázsiai értekezlet. Az értekezleten megjelentek Japán, a nemzeti Kína, Tajföld, Mandzsukuo, a Fülöp-szigetek és Burma képviselői. Bose a hindu nemzeti kormány vezetője szintén megígérte részvételét.

Tozso japán miniszterelnök nyitotta meg az értekezletet és áttekintést nyújtott a mai világhelyzetről, majd körvonalozta a nagykeletázsiai közös életteremtésére irányuló japán célkitűzéseket.

Vancsingvej, a nemzeti Kína államfője, szólalt fel ezután és köszönetet mondott a japán császárnak a Kína felszabadítására irányuló fáradozásáért. Felszólalt Laurel, a Fülöp-szigetek köztársaság elnöke is, aki a Japánba kinevezett fülöp-szigeti nagykövettel együtt érkezett meg Tokióba.

Jelentéseink a harcok teréről

Dnyepropetrovsktól délre és délnyugatra erős szovjet áttörési kísérleteket hiúsított meg a szívós német ellenállás

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

A keleti harcok Keres mindkét oldalán a kemény harcok a szovjet partraszállási hídfők körül tovább tartanak. A német haditengerészet ott elsüllyesztett egy ellenséges ágyúnaszádót és két partraszállási járművet, azonkívül megromlalt egy gyorsnaszádót és több partraszállási hajót.

A Krim-félsziget északi bejáratai ellen intézett eredménytelen szovjet támadások során tegnap is nagyszámú szovjet páncélost semmisített meg. Egy sikeres ellentámadás alkalmával egy román páncélos század kiváló vitézségével különösen kitűntette magát.

A Dnyeper alsó folyásánál a szovjet csapatok eredménytelen támadásokat intéztek a német hídfőállások ellen. Gyengébb szovjet kötelékeket, amelyek a folyón átkeltek, megsemmisítették. A nagy Dnyeper-kanyarban Dnyepropetrovsktól délre és délnyugatra a Szovjet erős áttörési kísérletei a német csapatok szívós ellentállásán meghiúsultak. Német ellentámadások az átmenetileg betört ellenséget ismét visszavetették. E közben az egyik szakasz harciban 40 támadó szovjet páncélos közül 23-at elpusztítottak.

Kievnél és attól északra a szovjet csapatok páncélosoktól támogatott támadásaitkat tovább folytatták és néhány betörtéreték el. Ott súlyos harcok vannak még folyamatban. A Velitje Lükutól délnyugatra levő áttekinthetően területen is tovább tartanak a heves harcok, amelyek folyamán 32 szovjet páncélost megsemmisítették.

Ellenséges repülők támadási kísérlete a Jeges-tenger arcvonalon egy német ellátási hajókaraván ellen, a vadászrepülők és romboló kötelékek beavatkozása következtében meghiúsult. Légi harcokban és a légvédelmi tüzéség révén 16 szovjet repülőgépet lőttek le anélkül, hogy saját veszteségük lett volna.

A délnyugati arcvonalon heves harcok kezdődtek a Voltorno folyó mindkét oldalán támadásra induló több ellenséges hadosztállal. Az arcvonal keleti szakaszán az angol-szászok újabb eredménytelen támadásai során érzékeny veszteségeket szenvedtek. Istonitól délre a harcok még folyamatban vannak. Ezen a szakaszon az előző napokban 30-nál több angol-szász páncélost semmisítették meg.

A német partvédelem Istonio és Pescara körzetében meghiúsította az ellenséges partraszállási kísérletét és közben elsüllyesztett egy ellenséges gyorsnaszádót.

Gyengébb angol bombavető-kötelékek az elmúlt éjszaka a dán partvidék és nyugat-németországi terület fölé repültek. Bombák ledobásával némi építelekért okoztak; 9 el-

lenséges bombázó repülőgépet lelőttek.

Német harc repülőgépek november 5-re virradó éjszaka London területén célpontokat támadtak meg.

EDDIG SZÁZEZER EMBERT VESZTETTEK A SZÖVETSÉGESEK A FÖLDKÖZTENGERTI TÉRSÉGÉBEN

Stockholm. (Rador). Mint a newyorki rádió közli, Stimson észak-amerikai hadügyminiszter kijelentette, hogy a földközti tengeri térségben a közel egy évvel ezelőtt történt partraszállások óta a szövetségesek embervesztése a mai napig százezer halottra, sebesültra és eltűntre emelkedett.

Nagy tengeri és légi csata a Salamon-szigeteknél

Tokió. (Domej). A japán császári főhadiszállás jelentése szerint október 31. óta a Salamon-szigetek vizein súlyos harcok folynak. A nagyszabású tengeri harcok során az amerikai haditengerészet mintegy tíz hadihajót vesztett, köztük több nehéz cirkáló és rombolót, továbbá két nagy és több kisebb szállító hajót. A Mono-szigeten történt amerikai partraszállás óta a japán haderők egy-egy megfigyelték, hogy az angol-szász utánpótlást akartak vinni a partraszállott ellenség hídfőinek megerősítésére. Ekkor kezdődtek a súlyos harcok, amelyek több napon át tartottak.

November 2-án a Bougainville sziget-

től nem messze amerikai és japán tengri, valamint légerők ütköztek össze; három amerikai cirkáló és két rombolót elsüllyesztettek, több hadihajót pedig súlyosan megrongáltak. A japán tengri haderők egy rombolót vesztettek, egy cirkáló pedig megsérült. Igen súlyos veszteség érte az angol-szász légerőt november 2-án és 3-án az Új-Guinea lévő Rabaul elleni támadásai során. Első napon száz támadó repülőgép közül a japánok 23 bombázót és 42 vadászgépet lőttek le, második napon pedig a 250 támadó ellenséges gép közül 201 gépet semmisített meg a japánok.

RÓMA NYILT VÁROS JELLEGÉNÉRE KÉRDÉSE

Zürich. (Tp.). A svájci táviratiroda római jelentése szerint megbízható forrásból híre jár, hogy Rómanak a hadviselőkhöz által való tiszteletbentartására a kezdeményezés nem a Vatikán, hanem magasarangu római személyiségek részéről indult, akik vallási, történelmi és művészeti értékeivel meg szeretnék óvni az örök várost a világ részére. A nyílt város státuszának tervezetét kiállításra állította fel Eugenio Boggiano Pico ismert jogász vezetésével: Boggiano azt indítványozta, hogy 20 kilométer átmérővel „Szent Várost” alakítsanak a nyílt város hajóságai teljes melegsége biztosításának az olasz kormány, Szentzsák és a hadviselő felek irányában. Híre jár, hogy XII. Pius pápa a javaslatokat kedvezően fogadta. Néhány magánbeszélgetésből kitűnik, hogy a pápát semmiesetre sem a saját személyi aggasztja, hanem elsősorban Róma szent jellegét és vallási, művészeti értékeit igyekszik megővni. A Vatikánban határozottan megcáfolják azokat a híreket, mintha a Szentatyia igyekeznék az egyházi állam hátraját kiterjeszteni.

BEFEJEZŐDTEK A PORTUGAL NAGYGYAROLATOK

Lisszabon. (DNB). Az alametjáró tartományban fekvő pegoesi fensíkon véget ért a portugál hadsereg ez évi őszi hadgyakorlata. A nagygyakorlatok amelyeken hasonló arányt még nem látott Portugália, három hadosztály diszmenete zárta be Carmona tábornok által megvezetett Salazar miniszterelnök előtt. A mezejő csapatok fölött bombavető kötelékek repültek.

A portugál hadsereg ez évi hadgyakorlata sem a Lisszabonban működő katonai ártasokat, sem a külföldi újságírókat nem hívták meg. Külföldi vendégek a csapatok mezejő részét illetékes helyről származó közlés szerint a hadgyakorlatok befejeztével a behívtott tartalékokok legelső részét visszahelyezik a nem fényleges viszonyba. A leszerelés megkezdődött és egy hónap alatt teljesen befejeződik. Azután már csak néhány légvédelmi és repülő alakulat marad mozgósított állapotban, további egy hónap tartamára.

A mozgósított hadsereg nagy részének leszerelése azt mutatja, hogy a kormány nemcsak a belpolitikai helyzetet tekintve megnyugodott, hanem nem lát többé komoly feszültséget a külföldön sem.

Legújabb

Berlin cáfolja a béketapogatódzásról terjesztett legújabb híresztelést

Berlin. (Rador). A német birodalmi főváros illetékes körei az ellenség szokásos, figyelemelterelő hírvérésének minősítik a külföldi sajtó egy része által terjesztett hírt, amely szerint Kuhlmann volt német külügyi államtitkárt béketapogatódzás céljából Svédországba küldték.

Budak horvát külügyminisztert leváltották

Zágráb. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Pavelics Ante dr. horvát államfő arra kéri Budak dr.-t, vonjon vissza külügyminiszteri állásából. Ezzel kapcsolatban közlik, hogy Mandics horvát miniszterelnök előterjesztésére az államfő Stepo Perics, eddigi szófiai horvát követet nevezte ki külügyminiszternek.

Stockholm nem közvetít finn külföldi híreket

Genf. (Rador). A brit hírközléstechnikai szolgálat jelenti: A svéd külügyminisztérium pénteken határozott formában megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint Svédország békét közvetít Finnország és a szövetségesek között.

Szótiai képcsap

Szófia. Szófia nevezetes ósmultra tekinthet vissza: már a rómaiak idejében jelentős város állott a helyén, mai urainak kezén pedig a 800-as évek első tizedétől kezdve van, amikor a bolgár honalapító, Kharum kán elfoglalta. Ötven évvel ezelőtt Szófia, a derék bolgár nép fővárosa, egyszerű vidéki kisváros volt. Akkoriban még török uralom volt. A törökök alatt görbe utcák, rosszalló kövezett görbös utak, szűk terek, félig beomlott kutak, jellemzők a várost. Amikor aztán Bulgária felszabadult, megkezdhetette saját nemzeti és kulturális életét, amely legelőször a nyugati műveltség és életformák felvételéhez vezetett.

Szófia ugyancsak megtepi azt az idegent, aki először tartózkodik e kellemes városban. Széles sugárutak futnak a messzibe, villamosok és gépkocsik tömege borzolja le az alaposan felduzzadt forgalmat a széles járdákon mindenfelé nagy zajlás van. Választékosan öltözött hölgyek, urak, katonatisztek, egyenruhás diákok tömege jár-kelek a korszerű paloták tövében a különböző izletes tarka árúkkal nagyban hozzájárulnak az utcák színes képének kialakításához. Szófia egészségesen fejlődő, korszerű nagyváros, amelyben a nyugati városkultúra minden kelléke felsorakozik; földrajzi helyzeténél fogva azonban számtalan olyan sajátossága van, ami csak itt található s ez egyedülálló képet ad a városnak. Ez: a Kelet közelsége, amely igen sok vonatkozásban rányomta bélyegét erre a városra. A Kelet az élet ütemében, hangosságában, az emberek érintkezésében, szokásaiban, öltözködésében, az árúk minőségében, az ételek ízében, a virágok élénk színében és sok más apróságban — ami az első pillanattól talán észre sem vehető — jut kifejezésre.

A mai Bulgária fővárosa olyan korszerű város, hogy akár melyik európai ország is méltán nevezze a sajátjának. Utvonalai rendezettek, gondosan tisztán tartottak. Terei — művészi becsü szoborművekkel — izlások, szépek. Nyilvános kertjei vén fákkal, ezenfelül a bolgár virágkertészet ritkaságával díszlenek.

Megragadón szépek a bolgár főváros bazilikái, a bizánci stílusú, soktornyos, sokkupolás ortodox templomok. Pelsejűkben az aranyak, a selyemnek, a bársonynak, az ötvösmunkáknak, a márványnak, a színes üvegeknek olyan óriási mennyiségét halmozták fel díszítésére, hogy a színes látvány zűrzavara valószínűleg megzavarja a szemet. Felséges a bazilikák közül a Szveta Nedelja, amelyet 1925-ben merénylők részben felrobbantottak, de a templom az újjáépítés után ma talán még szebb, mint a merénylet előtt volt.

Az oroszok ajándéka, a királyi palota mögött az Alexander Nyevszkij-székesegyház viszont kecses, filigrán kiképzésével hat. Olyan ez a kis templom, mint egy remekbe készült ötvösmunka, amely aranyának finomságát, lágyágát emeli ki. A templom bejárati homlokzatát és a kupolát hatalmas aranylemezek borítják, amelyek a napsütésben káprázató ragyogásban csillognak. Gyönyörű a szent színdús bolgarstílusú palotája is, dusan megrakva remek fafaragásokkal.

A királyi palota a város középpontjában, hatalmas park közepén áll. Egyszerű, sárga, emeletes ház a nemrég elhunyt Borisz cár otthona, amelybe teljes erővel hallatszik be a főváros liktető életritmusa. De a bolgár cárt alattvalóknak ez az életlarmája nem igen zavarta, ami természetes is olyan uralkodónál, aki népével olyan közvetlen és szoros kapcsolatot tartott fenn. Borisz cár nem csupán a királyoknak kijáró tiszteletet élvezte, hanem népe szívének mélyéből fakadó, őszinte szeretetét is.

Szófia főútjára a Mária-Lujza-ut, egy köbökölöméteres, ragyogó, széles, fényes sugárút. Itt zajlik le a keleti élet legforgalmasabb liktetése, itt vezet az út a nagyforgalmu pályaudvarhoz, innen indulnak a vidékre vezető fontosabb utvonalak és villamosjáratok és itt vannak a város leglátogatottabb barliktüre nézve egyszerű kávéházai és

TÖRTÉNELMI IDŐK SODRÁBAN

Inönü, Saracsoğlu, Menemencsoğlu a semleges Törökország kormánykerekénél

A hadvezérből lett államfő, a szerkesztőségi asztaltól miniszterelnöki tisztségig emelkedett volt tanár és a Svájcban tanult jogász; a most Kairóban tárgyaló külügyminiszter örzi Kemal Atatürk örökséget

A kairói török—angolszász megbeszélésekkel kapcsolatban a szokottnál is nagyobb érdeklődés irányul Törökország felé. A törökök eddig ritka diplomáciai művészetével fáradoztak sikeresen azon, hogy megőrizték semlegességüket. A mai körülmények között természetesen egyre nagyobb figyelem fordul azok felé a férfiak felé, akik az ország ügyeit intézik. Törökország sorsát, legalább is úgy látja a külvilág, három ember tartja kezében. Az egyik Izmét Inönü államelnök, aki 1884 szeptemberében született a kisázsiai Izmirben. Inönü, vagy ahogy a török névujjítás előtt hívták: Musztafa Izmét pasa, katonai pályára lepett és már 22 éves korában vezérkari százados volt. Korán belesodródott a politikába is, merít részt 1908-ban az ifjú török forradalmi mozgalomban, amely, mint ismeretes, Abdul Hamid szultán trónfosztásához vezetett.

Háborús évek jöttek ezután és Izmét pasa vezető katonai pozíciókban harcolta ezeket végig. Amikor a háborúk között a mult világháború véget érték, Izmét pasa

Kemal pasa mellett

egyik legjelentékenyebb vezére lett annak a nemzeti mozgalomnak, mely Kis-Ázsiából indult ki és amely ugyszólván újjáteremtette Törökországot. Az ankarai nemzetgyűlés megválasztotta a török vezérkar főnökének és ő szervezte meg az új török hadsereget, amely 1921—22-ben tönkreverte a görögöket.

A lausannei béketárgyaláson már mint diplomaia tünik fel Izmét pasa, aki a családi nevek behozatalakor egyik győzelme emlékére az Inönü nevet vette fel, miután előzőleg odahaza külügyminiszterré választották. Kétségkívül az ő szívságának és ügyességének köszönhe-

tők azok az eredmények, amiket Törökország ezen a konferencián elért. 1922 november 7-én írta alá a békeszerződést és amikor hazatért, miniszterelnökké választották. Két év mulva ugyan átadta helyét Fehri Okyarnak, de amikor az a következő évben a kurd felkelés következtében megbukott, újra Inönü kapta kezébe az ország gyeplőit. 1930-ban egyszer formailag lemondott, de még lemondása napján újból kormányelnöki megbízást kapott Kemal Atatürk államelnöktől. Inönü erre újjáalakította kormányát és tovább vitte az ország ügyeit.

Később újból külügyminiszter lett és mint ilyen vonult vissza kis időre a politikától 1937-ben. E hét év alatt, 1930—37-ig sok minden történt Törökország életében, amely a mult világháború után főleg Moszkvára támaszkodott. Létrejött a Balkán-paktum, rendeződött az Olaszországgal való viszony, tető alá hozták a saadabadi megneemtámadási szerződést, megkötötték a török—egypitomi barátsági szerződést, jött Montreux, amikor is Törökország visszakapta katonai felségjogait a Dardanellák felett. Mindezek körül sokat tevékenykedett Izmét Inönü.

1938 november 10-én meghalt Kemal Atatürk, Törökország megújítója és a nagy nemzetgyűlés Inönüt választotta meg utódjának. Így ő

Törökország második államelnöke

Tisztségét különben már kétszer meghosszabbították egyhangú választással 4—4 évre, még pedig 1939 április 3-án és 1943 március 8-án.

A másik vezető egyéniség Törökországban Saracsoğlu miniszterelnök akinek neve, akárcsak az elnöké, európaszerre ismert. Sükrü Saracsoğlu

most 55 éves és ugyancsak Izmirbe való, mint Inönü. Fiatakorában az izmiri liceum matematika tanára volt, majd kiemelt Belgijumba, meg Svájcba, hogy tovább képezze magát. Genrben közgazdasági egyetemet végzett és cikkeket írt az ottani lapokban hazájáról. Amikor 1921-ben Kemal pasa kibontotta zászláját, hazatért és csatlakozott az anatóliai szabadságharchoz. A török függetlenségi harc győzelmes befejezése után egyideig mint újságíró kereste meg kenyerét, de emellett gazdálkodott is, majd megválasztották képviselőnek.

1924-ben közoktatásügyi, egy évvel később pedig Inönü kormányában pénzügyminiszter lett. 1937-ben igazságügyminiszter a Celal Bayar-kormányban, amikor pedig két év mulva dr. Refik Saydam alakít kormányt, Saracsoglura bízzák a külügyi tárca vezetését. A rendkívül tehetséges államférfi, aki ugyszólván valamennyi minisztersége alatt alkotott valami maradandót, legeredményesebb tevékenységét

a török külügyminisztérium élén

fejtette ki. Az ő külügyministersége alatt kapta vissza Törökország az alexandriai szandzsákok, ő kötötte meg a török—francia támogatási szerződést, majd a kibővített török—angol segélynyújtási egyezményt. 1939-ben Moszkvába utazott Saracsoğlu, hogy hasonló egyezményt kössön a Szovjetunióval. 23 napig tárgyalat Moszkvában, de a Kreni akkor Némeországgal lépett garancia-szerződésre és Saracsoglu dolgozójezetlenül volt kénytelen visszajárni Ankarába. Két év mulva azonban újra megindulnak a tárgyalások és ekkor létrejön a kölcsönös semlegességi egyezmény Törökország és Szovjet-Oroszország között. 1941-ben megkötö és aláírja Saracsoglu és Papan a német—török barátsági szerződést.

Egy évvel később meghalt Saydam miniszterelnök és

Inönü Saracsoglut bizta meg a kormányalakítással

Igy hát egy év óta olyan miniszterelnöke van Törökországnak, aki ugyszólván valamennyi fontosabb miniszteri tárca vezetője már.

Az csak természetes, hogy amikor Saracsoglu a török kormány élére került, a maga helyére legheibb és legjobb munkatársát ültette a külügyminiszteri székbe. Numan Menemencsoğlu addigi külügyminiszteri vezetőtitkár szeméjében. Az új török külügyminiszter, aki most 51 éves, Lausanneban jogászokdott és aztán diplomáciai szolgálatba állott. 1914-ben mint harmadik kövejségi titkár Bécsbe került. Aztán Athénban és Bernben teljesített szolgálatot. Egy ideig a budapesti török kövejség első titkára is volt, majd hosszabb időt töltött azután Beirutban mint főkonzul.

1928-ban visszahívták a külügyminisztériumba belső szolgálatra, ahol az első ügyosztály vezetését bízták meg igazgatói ranggal. 1933-ban egy-követi rangot kapott és ő lett

a külügyminisztériumi vezetőtitkárna vezetője

Ebben a minőségben ő készítette elő a legfontosabb szerződéseket és munkássága stén annyira meggyerto akkori főnöke, Saracsoglu elismerését és barátságát, hogy amikor az felcserekte a külügyministerséget a miniszterelnökséggel, mindenki tudta Törökországban, hogy az új külügyminiszter csak az eddigi külügyi vezetőtitkár, Numan Menemencsoglu lehet.

Igy is történt és egy év óta ez a triász minisztérium Törökország hajóját a mostani bizonytalan vizeken.

Uj fecske könyv:

Móricz Zsigmond: PILLANGÓ

Kapható még:
Mikszáth Kálmán:
A KÉT KOLDUSDIÁK.

A könyvek megszerezhetőek az alábbi helyeken:
Arad: „Unversala” (Hegedüs Lajos) könyvkereskedés.
Alud-Nagyenyed: Bethlen szövetkezet.
Braşov-Braşó: Elekessné, valamint a Bojer-féle könyvüzletben.
Lugoj-Lugos: Husvéth és Hoffer-nél.
Timişoara-Temesvár: a „Missio”-könyvesboltban.
Tarnaveni-Dicsőszentmárton: Rotter Károlynál.
Petrosani-Petrozsény: Szabó István üzletében.
Sighişoara-Segesvár: Dénes Gyula kereskedésében.
Sannicolau Mare-Nagyszentmiklós: a Hangya-boltban.
A könyvek ára kötetenként 190 lej.

VEDD ÉS OLVASD!

A fecske könyvek mindenki könyvei

egyéb szórakozóhelyei is. Itt áll az a szép török meszet is, amely az egykori török uralom idejéből teljes épségben megmaradt, itt állanak a legjelentősebb bankpaloták, az előkelőbb szállodák, nagyobb üzletek és egyéb fontos intézmények épületei. Itt igazi izeltő kapunk a Kelet lelkéből: szép, korszerű sugaruton sok-sok boltoska nyílik az utcára: a kis ügyvéd, „irodák”, nem nagyobbak a szomszédos boltoknál, amelyekben borbély, zöldseges, trafikos, cipész vagy más viszi az üzletét. Vannak még más sugárutak is Szófiában amelyek új és korszerű részei igen tetszetősek. Ezeknek számos pontján nagy

épitkezések folynak: újarendezést, városfejlesztést hajtanak végre, régi kövezekeket tünrenek el, ódon háztömböket bontanak le. Helyükbe megépítik a korszerű főváros legszebb részét, mint korszerű főváros legszebb részét.

Szófia gyors fejlődéséhez hasonló Bulgáriában a többi város előretörése is. Minden nagyobb város rohamosan átalakul, korszerűsödik, építkezik. Elsősorban a Fekete-tenger királynéját, Várnát említhetjük, amely pár év alatt Kelet-Európa legnagyobb és legszebb tengeri fürdőjévé fejlődött és komoly versenyára lett az olasz vagy francia tengeri fürdőknek.

P. H. B.

Találkozás

Teherkocsi állott meg az út szélén. Emenet, rakták le egy épülő ház előtt. A kocsi ezalatt ráhuzta a ló fejére az ibrakos tarisznyát. Dél felé járt az idő. A ló megrázta fejét, szájuhoz igazította az emivalót és gépiesen enni kezdett. Brós ló volt, nagyfejű, nagypajjú, nevézkes teherlő. Jobboldalán állott a kézzelű ház kuszán és zajosan, tőle balra egy nagy mező, melyet főként lovaglásra használnak. Egyik ló éppen befejezte a gyakorlatozást lovására, aki elvette, megállott egy leánnyal beszélgetni. A lovász lóva és a teherlő így elég közel kerültek egymáshoz. Kicsi, karcsu ló volt a lovászé, vékonylábú, nyugtalan, lovaspólóhoz idomított paripa. A másik kétszer akkora, vaskos, kissé zúzlált törényű. Nézték egymást, a pótló orra hisztérikus kíváncsisággal mozdult, mintha kérdezte volna: hát ez kicsoda? A teherlő visszahézt rá, lomhán, komoran, mozdulatlanul. Egy pillanatra abbahagyta a gépies rágást s úgy emléke szemét a másik lóra. Valamintán mondtak is egymásnak a maguk módján, vagy csak éppen megállapították találkozásukat. Aztán ráérték a kritikára és csodálkoztak egymáson. Távoli rokonság volt ez, amelynek emléke már szinte elmosódott az időben, a külső, a hivatás végtelen távolságában. Vétellen, tartózkodó találkozás, gyamu és kíváncsiság egymás sorsa iránt, amiről mit sem tudnak.

Kéj ló más kötelességekkel és életmóddal, a táplálkozás és lakóviszonyok mélyreható különbségével. Csak a nevelés közös, különben egyik akár kenguru is lehetne, a másik meg medve. Ennek mitsem tud a rugalmas, játszi gyepről s ha kivinnék a pótlópályára, harapni a füvet megfontoltan, jólesően, mint a friss kenyéret a napszámos. Amaz pedig a cementesákokkal megrakott teherkocsi előtt sértődötten és remülten ficánkolna és meg se tudná mozdítani a szekert. Ló mindkettő, de sohasem kerülhetnek össze megértő beszélgetésre. Valószínű, mindketten kétkelkednek abban, hogy a másik volna a fajta hivatott képviselője. Ennek kifejtésére azonban nincsen alkalmuk, a lovász elvezeti a pótlóvat. Megy kik, a maga dolgára, melyet a lohagyományok szerint hűen végeznek mindketten. Ennyi elég is, hogy a fajta hírnevét megőrizze az időben.

BARABÁS GYULA

— HIRDETŐINK FIGYELMÉBE. A cégjegyzék felállításáról intézkedő 1931. évi törvény 25. szakasza értelmében felkérünk minden egyéni és társas céget, amely lapunkban bármilyen természetű hirdetését ad fel, hogy a hirdetés szövegében tüntessék fel a cég elnevezését és a cég hivatali bejegyzési számot.

— A timisoarai-temesvári Kereskedői Egyesülete kéri tagjait, hogy áruaktáruknak a város különböző részeiben, vagy a városon kívül való elhelyezéséről szóló kereskedelmi kamarai rendőrkész végrehajtásáról értesítsék az egyesületet.

— A légvédelmi árkok elkészítésének határideje. (Saj. tud.) Az aradi légvédelmi parancsnokság közli, hogy a meghatározott légvédelmi árkok elkészítésének határideje november 15. Eddig a napig mindazoknak el kell készíttetniük a légvédelmi árkokat, akiknek pénzje egy 500 kilogrammos bombatalalat következtében rombadőhet. A légvédelmi árkot be kell fedni, hogy bármilyen időben használható legyen és el kell látni a szükséges felszereléssel.

— Állami házak lakbérének fizetése Aradon. (Saj. tud.) Az állami házak aradi felügyelősége közli a lakókkal, hogy a lakbér csakis a felügyelőség részéről nekik átadott csekket fizethető. Másmáni csekkel, vagy utalvánnyal történő fizetés érvénytelen.

— Deva-Dévan fehér lisztet kap a lakosság. (Saj. tud.) A városi közzétartási hivatal intézkedésére a lakosság az 1. és 2. számú lisztjegyre egy-egy kilogramm fehér lisztet vásárolhat bármely lisztkereskedésben.

Nov. 7, vasárnap
R. k.: Engelbert
Protest.: Rezső
Ortodox: Lázár

Napki: 66, 51 p.
Napny.: 166, 35 p.
A nappal hossza:
9 óra és 44 perc.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Pinta Bratianu 3. Távfeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 23-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdetőirodában, Metianu-utca 6. Távfeszélő: 17-11.

— Hétfőn törvényes munkaszünet. (Bucuresti.) A munkügyi minisztérium közli, hogy hétfőn, november 8-án, Ófel-sége I. Mihai király névnapján törvényes munkaszünet van. Ezen a napon a kereskedelmi és ipari vállalatok nem dolgoznak. Kivétel csak a hadsereg részére dolgozó üzemek képeznek.

— A tejfel nem kilogrammra, hanem literrel mérik. (Saj. tud.) Érdekes szabotázspenber hozott ítéletet az aradi törvényszék. Júlia Maria aradi piaci árus megtagadta egyik vevőjének azt a kérését, hogy a tejfel kilogrammra mérje és ezért a bíróság elé került. A vádlottat felmentették, mert az aradi piacon a tejfel sohasem mérték kilogrammra, hanem literrel.

— Brasovban-Brassóban a lakosság újév vásárolhat fehér lisztet. (Saj. tud.) A közzétartási hivatal közli a fogyasztókkal, hogy a 2. számú lisztjegyre 1944. január 1-ig vásárolhatják az engedélyezett fehér lisztet.

— Adományok. A fratellai-ujkisodai napközi gyermekotthon vezetősége köszönetet mond a hozzá érkezett következő adományokért: J. R. 200 lej, A. M. 300 lej, Csátáryné gyertyamegváltás címén 100 lej, a Dóczy-tanszergyár munkásai koszorúmegváltás címén özvegy Dóczy Mihályné elhalálozása alkalmával 4760 lej, Adam Józsefné 2 kilogramm hagyma, 6 kilogramm burgonya, 5 darab tojás, 1.8 kilogramm élelmiszer, 1 üveg gyümölcsíz és 40 dekagramm édesség, Brell Béláné 35 dekagramm dara, 2 üveg szilvaíz, 80 dekagramm hagyma-2 kilogramm burgonya és játékok. Zsáky Mártonné szőlő, Mulisz J. 40 dekagramm kolbász, J. R. 2 kilogramm dara, A. M. 10 kilogramm burgonya, Mágóri J. 30 darab kalarábé. — Sundhausen István a Katolikus Missió szegényei javára halottaknap-i koszorúmegváltás címén a missziós nővéreknel 1000 lejt adományozott.

— Lovak közező nyírásának rendje Aradon. (Saj. tud.) Az aradi városi állatorvosi hivatal közli a tulajdonosokkal, hogy állataik sörényét és tarokszőrét az alábbi sorrendben le kell vágatniok: november 5-én az első- és második kerületi rendőrség körzetéhez tartozó, 6-án a harmadik kerületi, 9-én a negyedik és ötödik kerületi, 11-én és 12-én a hatodik kerületi, 13-án és 15-én pedig a hetedik kerületi rendőrség körzetébe tartozó lovakat nyírják meg a Minervei-utca 21. szám alatt levő borközpont-hivatal udvarán. A lenyírt lószőrért a hivatalosan megállapított árat fizetik.

— Az osztálysorsjáték ötödik osztályának elsőnap huzasa. (Bucuresti.) Az osztálysorsjáték ötödik osztályának elsőnap huzásán a következő számok nyertek nagyobb összegeket: 200000 lej: 40.602; 100000 lej: 70.152, 5172, 51.725; 60000 lej: 25.304; 50000 lej: 16.601; 40000 lej: 72.046, 75.478, 6911, 5324, 31.691, 56.584, 14.187, 43.207; 25000 lej: 4346, 61.061, 33.540, 68.544, 78.143, 77.587, 60.193, 5749. A felsoroltakon kívül még több sorsjegyet huztak ki egyenkint 20.000 lej, 15.000 lej, 12.000 lej és 10.000 lej nyeresémmel. A huzás további folyik. Számhibákért felelősséget nem vállalunk.

— Három évi börtönrre ítélték a feleséggyilkos rendőrt. Strengrari Florian timisoarai-temesvári rendőr a Florida-harisnyagyárban ez év tavaszán több revolverrelvelés agyonlőtte tőle különváltan élő feleségét, majd öngyilkosságot airt elkövetni, de csak súlyos sebesülést ejtett magán. A feleséggyilkos rendőrt most három évi börtönrre ítélték.

— A Magyar Nőegylet évadnyitó jótékony teaja. A timisoarai-temesvári Magyar Nőegylet november 7-én, vasárnap délután négy óráig este kilencig tartja az erzsébetvárosi Kiefer-féle vendéglő nagytermében a mosonai idény első jótékonycélu teadélutánját, amelyre az engedélyt az illetékes hatóságok már megadták. A nagyterem bejárata a Ciprian Porumbescu-utca felől van. A Magyar Nőegylet vezetősége szeretettel hív meg mindenkit, aki a szegények sorsát szívén viseli. A jótékony délutánra szánt tézsa- és egyéb adományt kérük vasárnap délelőtt 10 órától kezdve a Kiefer-vendéglő nagytermében leadni.

— Fagaras-Fogarason gázcsővek lerakása közben egy régi temetőt fedeztek fel. (Saj. tud.) Fagaras-Fogarason egész nyáron át felásított utcák so a nehezítette meg a forgalmat. A város úgvanis bevezette a földgáz és a gázcsővek lerakása hónapokig tartott. A volt piac — jelenleg park — felkísása közben rengeteg emberi csontot találtak. Kiderült, hogy azon a helyen századok eblot reformatus templom és mellette temető volt. A csontokat gondosan össze-sze-íték és ládába helyezve átadták a reformatus egyháznak. Járay Marton lelkész a csontokat tartalmazó ládákat a ten plom tornya alatti helyiségben helyezte el, majd néhány nap mu va is-tenüztelet keretében megtörtént elhan-tolásuk a templom cetermében az egy-laz elhunyt kiváló vezetői mellé.

— Zsidók katonai illetékének kifizetése. (Bucuresti.) A pénzügyminisztérium a zsidók által fizetendő katonai illeték kifizetésének határidejét december 1-ig meghosszabbította. (Rador.)

— Templomi bejörés. (Saj. tud.) Tiur-Tür község templomában a múlt napokban bejörök jártak. A templom-ajtón feszesgett nyomai látszanak, de miután a bejörök ott nem értek célt, kibontották egy helyen a sekrestye falát és úgy hatoltak be. A bejörök magukkal vittek két miséző kelyhe, és egy beteg-látogatói áldozató szelencét. Feldúltak a miseruhákat tartalmazó szekrényt is, de nem vittek el belőle semmit. A be-török akik a csendőrség véleménye szerint cigányok voltak, egy huszontöt centiméter hosszú konyhakést feledek a helyszínen.

Kádárokat keres kitűnő javadal-maással az „Alcolex” Arad, jelentkezni a cég irodájában, Moise Nicoara-utca 13., II. emelet.

— Lovak, lószerszámok, szekerek és korékpárok bejelentése. A timisoarai-temesvári rendőrkezesura MONT-irodája felhívja a város területén lakó ló-, lószerszám-, szekér-és kerékpár-tulajdonosokat, akiknél az össze-író bizottság még nem járt és az összeírás-ról sorszámmal ellátott elismervényt sem kaptak, hogy legkésőbb november 14-ig na-ponta 8-1 és 4-7 óra között az illetékes rendőrkerületnél jelentkezzenek.

(*) Hósi halál. Szomorú szívvel ez-uton tudatjuk rokonainkkal és ismerő-szeinkkel, hogy fiunk, Lengyel Vilmos, cisnadiai-nagydisznódi lakos, az orosz harctéren, Mariopolnál, ez év szeptem-ber 10-én hősi halált halt. A gyászoló család.

(*) Sírátvátása. Werner Jenőné sír-kövatása e hó 7-én, vasárnap délelőtt, 10 órakor lesz az aradi régi temetőben.

(*) Halálozás. Idősebb Némethy Emil gépészmérnök, nyugalmazott gyárigaz-gató, életének 76. évében, rövid szen-vedés után, e hó 4-én elhunyt. Temetése e hó 6-án, d. u. 1/4 órakor lesz az aradi felső temetőben.

— Az aradi kereskedelmi és iparka-mara közleménye. A kamara vezetősége felhívja mindazokat az alább felsorolt iparvállalatokat, amelyek alkalmazot-taiknak helyben való mozgósítását ki-vánják, hogy november 6. déli 12 óráig a szükséges iratokat terjesszék elő. A fel-hívás a következő vállalatoknak szól: azok az ipari vállalatok, amelyek első-rendű cikkeikkel játnak el a hadsereg ré-szére dolgozó vállalatokat, azok a válla-latok, amelyek a hadsereg számára dol-goznak olyan vállalatok, amelyek olaj-, hagyma- vagy más magvakkal foglal-koznak, vállalatok, amelyek a mezőgaz-daság számára szükséges gépeket készí-tenek és forgalomba hoznak, olyan vál-lalatok, amelyek évente legalább 200 vagon tűzfát szállítanak, végül olyan vállalatok, amelyek adagolt élelmiszerek előállításával és forgalombahozalával foglalkoznak, ha legalább 1000 személyi látnak el ezekkel a cikkeikkel. Szükséges azonban, hogy a kérelmező vállalatok-nak legalább 50 alkalmazottja legyen akik legkevesebb egy év óta állnak ott szolgáltatásban. Kérhetik a helyben való mozgósítást az olyan biztosító tár-saságok is, amelyek évente legalább 50 millió lejt szednek be.

— Az aradi városi állatorvosi hivatal a sertésvész ellen. (Saj. tud.) Az aradi városi állatorvosi hivatal közli a sertés-tulajdonosokkal, hogy sertésvész ellen elegendő mennyiségű oltóanyaggal rendelkezik és a betegség megakadályozása érdekében felszólítja a sertés-tulajdono-sokat, hogy jelentkezzenek oltóanyagért.

— A kávéházi főpincér meg akarja vesztegetni a rendőrt. (Saj. tud.) Campian Vasilej, az aradi Dacia-kávéháza fizetőpincér a törvényszék három hó-napi fogháza irétele, mert meg akart vesztegetni egy rendőrt, akinek 85 lejt ígért, ha nem veszt fel ellene kihágási jegyzőkönyvet, mert zárórán tul nyitva találta a helyiséget.

— Mozik műsora. November 6. szom-baj: Arad: Aro: „A feleség” (Jenny Jugo, Willy Fritsch, Viktor Staal), Cor-so: „Germanin” (Peter Petersen, Lotte Koch, Louis Trenker), Forum: „Mon-te Christo” (Pierre Richard Wilm, Er-meje Zaccani, Michele Alfa), Urania: „A vörös bilincsek” (Aino Taube). — Timisoara-Temesvár: Apolló: „Ezerégyéjszaka”, Atlantik: „Az ellen-felek” (Rossano Brazzi, Ermete Zacco-ni, Carlo Ninchi), Capitol: „Münch-hausen báró” (Hans Albers, Ferdinand Ma-rian, Brigitte Hornby, Ilse Werner), Corso: „A szerelem határa” Mariella Lotji, Benz, Ricci), Thalia: „Egy nevez-es bűntény” (Umberto Melnai, Clara Calamai, Maria Mercader). — Fra-te-lia-Ujkisoda: Roxy: „Válóperes utazás” (Victor de Kowa, Helli Finken-zeller).

— Ügyeletes gyógyszerárak. November 6. szombat: Arad: Butta (Avram Lancu-ter), Janka (Regele Ferdinand-ut 25). — Timisoara-Temesvár: Belváros: Gótz Má-tyás (Bratianu-ter és Lonovica-utca sarok), Gyárváros: Meisner (Petru Major-ter 2), Erzsébetváros: Sarga Gyula (Porumbescu-utca és Lahovary-ter sarok), Józsefváros: Pildner-Steinburg (Dragalina-ter 9), Meha-la: Corvin (Closca-utca 18). — November 7. vasárnap: Brasov-Brassó: Jekelius (Re-gele Carol-ut 17), Kugler (Lunga-utca 73). — Sibiu-Nagyszében: Wermescher (telefon 354).

NYILTERI KÖZLEMÉNY

(Az ebben a rovatban közöltektért a szer-kesztőség nem vállal felelősséget).

Közlemény. — Körlveleinkben tévesen közöltük azt, hogy cégünk furnir- és aszta-los áruraktárunk mellett a Paucotai Faparr. t. „Thonet”-butorok eladásával is foglal-kozunk és hogy ily butorraktárt létesítet-tünk volna.

„Thonet”-butorok gyártásával és eladásá-val Romániában kizárólag a caransebesi In-dustria de Lemne Mundus si Borlova Arme-nis s. a. cég jogosult foglalkozni. Azt a körülményt nevezett cég kívánságára ezen-ny a közönség tudomására hozzuk.

Timisoara, 1943 november havában.
„FURNIR” Fratii MAUS,
Magazin special de artic, de táplárléni
Timisoara, IV. Bul. Berthelot 3.
Inregistr. Fi. ind. 99/10542-941

Szüret Arad-Hegyalján

Arad-Hegyalja. (A Déli Hirlap kataszteri felmérése alapján.) Szüret idején a városból reg...

a munka befejezése után a szedők és a puttonyosok serege is, ugyanígy a szőlősgazda...

színes foltjai világítottak. Jótéremű évben 25-30 ezer hektoliter must kerül hordóba...

Régen azonban még nagyobb volt, amikor a szőlőszedés tartama alatt, mintegy két...

Ghioroc-Gyorokon kezdődik a tulajdonosi Hegyalja, a szőlőtáblákkal borított...

Szőlősgazdákkal beszélgetünk. Megtudtuk, hogy a termés mennyiségéről még nem...

Porfalva vasúti gécpont volt, nagy vasúti műhelyel, tobszáz munkással, tisztviselővel, mérnökkel. Ennek a műhelynek, történetünk idején Bermann...

A műkedvelő gárda éppen újabb esélyt rendezésére készült, amikor a fővárosból új ember került oda. Kőmives Lajos vasúti tisztviselő személyében, aki kitűnő műkedvelő volt. Még hozzá komikus. Személyes, komortekintetű és igen komoly ember lévén, bizony senki sem sejtette volna benne a kitűnő humoristát.

Mikor a rendezőség őt szereplésre felkérte, még jóformán senki sem ismerte, és csak pár embert ismert közvetlen hivataljairól. És ez volt a főkélléke annak, hogy tervezett tréfája sikerüljön. A rendezőség től azt kérdezte legelőbb, volna-e olyan valaki a helyi fiatalok között, aki szókimondásáról ismeretes és akire neki a bemutatásról tréfasz. Állásos sikeréhez feltétlen szüksége lenne. A szerencsés véletlen, amely a legjobb rendező, most is úgy rendezte, hogy pont egy ilyen embert találjon Kárpit Kálmán személyében, aki a vasúti műhelynek alkalmazottja és így a szigorú Bermann főmérnöknek alárendeltje volt. Ez a Kárpit híres volt őszinteségéről, szókimondásáról, amiben még főlebbvalóknak hivatali tekintélye sem gátolta.

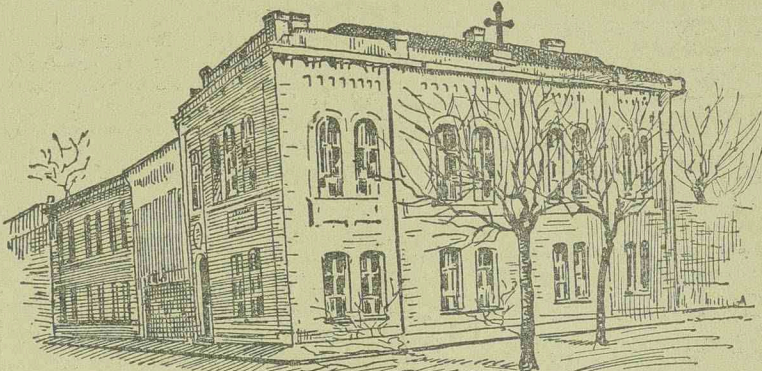
Kőmivest és Kárpitot az előadás estéjén mutatták be egymásnak. Kőmives ekkor elmagyarázta Kárpitnak, hogy svors rajzoló művész fog megjárni. A tréfa sikere, abból fog állani, hogy rajzolás közben Kárpit, akit nagyszájáról az egész község ismer, elkezd morogni, morfondirozni, kritizálni. Előbb lassan, halkabban, később mind erőteljesebben és hangosabban vonja kétségbe Kőmives rajzolási képességét. Elnevezi csalónak, szélhámosnak. Kiabálni kezd, hogy Kőmives nem is tud rajzolni. Csal. Előre elkészített papíron mimelől a rajzolást. Ésa jobbi. Szóval botrányt provokál, amiről a község — ismervén hangos természetét — azt fogja hinni,

is. Az átlagos nagyság 6-10 hold.

Besötétedik, mikorára ismét a hegy tövébe érünk. A távolból már hallatszik a „részeség-villamos”-nak elkeresztelt késő esti szerelvény zakatolása, amely csak nyáron és vasárnaponként közlekedik, jóval az utolsó estj járat után, hogy a Hegyalján beberezett, vidám és nótázó embereket hazaszállítsa Aradra. Mintha a villamos is ivott volna valahol szüreten. Döcögve, düllögözve furja bele magát a sötét éjszakába...

B. Gy.

A Déli Hirlap képeskönyve

A Timisoara-Temesvárgyárvárosi Notre Dame-zárda

Tihenkő

A számárfeji

Írta: SERESTÉLY BELA

hogy valódi botrányról van szó. Meri ezen mulik a siker, hogy a község beugorjék a tréfának. A végén aztán nagy hangosan követezni fogja, hogy bizonyítsa be rajzjeltségét azzal, hogy rajzolja le őt, Kárpitot, akkor elhiszi róla, hogy nem csaló. Es akkor következnek a dolog csattanója. A községnek erről természetesen mit sem szabad tudnia.

Az előadás megkezdődött. Kőmives komoly arccal megjelenik a színpadon. A szufolt nézőtér legelső sorában ott ül a szigorúságáért rettegett Bermann főmérnök is, az Olvasókör elnöke. Kőmives bemutatkozik, mint gyorsrajzoló és már el is kezd a rajzolást. Gyorsan végigfut rajzszénel a papírlapon és perc sem telik el, s a község legnagyobb bámulására előjön a fehér, tisztáapon egy szemlalom rajza. Halk csodálkozás moraja a nézőtérben. Máris leszakítja a kész rajzot, újra szalad a szén, pár pillanat csupán s előtűnik a második rajz, egy csendélet. A község a rajzátva, tapsviharral ünnepli a „művészt”.

Az elragadtatás ünneplő morájába most disznósnak akkord vegyül. Kárpit kezd a megszélt kritizálást.

Ugyan kérem, há ez is valami? Nem látják, hogy csalás az egész. Községes szélhámos! Nem is tud rajzolni. Preparált papíron dolgozik.

Ki kell dojni. Csaló. Nem látják? Vakov okók? Hiszen nem rajzol, hanem preparált papíron dolgozik. Le vele! Dobját ki!

A nézőtérben valóságos pánik tör ki. A megbotránkozás zsvajja szinte orkánná erősödik Kárpit „minősítéletlen” viselkedése miatt.

Hallgasson! Ki vele! Szajhós. Mindig is az volt. Ne csináljon botrányt. Ha nem jétszik, menjen haza! — kiálják a hadonászó és kiabáló Kárpit felé. A gondnok másodmagával hozzáamegy. Csitítják, esondesitlik. Az csak még jobban kiabál. Akkor megragadják két karjánál fogva és kiakarják vezetni a teremből.

A botrány elérte tetőfokát. A nők sikoltoznak. A gyöngébbeket ájulás környékezi. Szegény Kőmives iránt általában a részvét és a szánalom. Ő azonban a kö-

NEDICS A SZERBIAI ÖNKENTES CSAPATOK PARANCSONOKA. (Belgrad.) Nedics Milán tábornok, szerb miniszterelnök átvette a Szerbia területén harcoló valamennyi önkéntes csapat parancsnokságát. (Tp.)

TOVÁBB TART A BANYASZSZTRÁJK AZ USA-BAN. (Washington.) Roosevel amerikai elnöknek a bányamunkások és a vállalatok között kitört sztrájkmozgalom elsimítása érdekében tett lépései eddig jóformán eredménytelenek maradtak. Szerdán az elnök közbenjárása ellenére a bányászok csak igen elenyésző száma szállt le ismét a szénbányákba. A szakszervezeti mozgalomhoz tartozó bányászok általában továbbra is sztrájkolnak. Illetékes körökben a helyzet további rosszabbodását várják, pedig a hadi termelés napról-napra súlyosabb viszonyok közé kerül. Szerdán reggel az elnök rendelkezése értelmében 3000 bányamunkás általi ellenőrzés alatt állott. (Tp.)

zónség legnagyobb ámulatára, rendületlenül rajzol tovább, mintha mi sem történt volna. A sok piszogségre és „ki vele!”-re Kárpit aztán odaszól a községnek és Kőmivesnek:

— Hát ha nem csaló, bizonyítsa be! Rajzoljon le engem, akkor elhiszem, hogy nem szélhámos! „De addig nem!” Pillanatsnyit dermedt csend. Minden szem Kőmivesre szegeződik, aki a világ legtermészetesebben hangján szól meg:

— Kérem, tessék! Fáradjon föl a színpadra és lerajzolom!

Ujabb félelem-hullám önti el a községet. Mi lesz, ha nem fog sikerülni? Kárpit ünnepléyes léptekkel, szertartásosan fölér a színpadra.

No lássuk hát azt a rajzot. De ha nem lesz elég jó, akkor jaj magának! — fenyegegeti meg Kőmives, aki széket tolt elébe, leülteti háttal a táblának és elkezd rajzolni. A vonalak kezdenek előtűnni. A község visszafojtott lélekzettel lesi, hogy mi fog ebből kijönni. Előtűnik előbb egy, azután két hosszú fiúl, utána pedig egy hajalmas nagy számárfeji.

Kárpit még nem látja. A község kezeit földeli. Asszonyok eltakarják az arcukat, hogy ne lássák a kitörő botrányt, amikor Kőmives az ő sajátos csöndes, nyugodt hangján odaszól Kárpitnak a halotti esőndben:

— Kérem, parancsoljon! Kész az arc képe!

A döbbenet urrá lett a nézőkön. A község se hall, se lát. Bermann elnök rákövörös. A gondnok kisurran a tereméből, nem akar feladni a következményekért. Ilyen botrány, ez a kör még nem látott frusztrációs fennállása óta. Kárpit ekkor természetesen, nagy lassan, méltóságteljesen föláll székerő, megfordul.

— Hát ez rajz? Megmondtam, hogy nem tud rajzolni! Látja, hogy nem életlen a kép? A fileket igen kicsikre szívalta.

A meglepődés moraja zúgott végig a községen első pillanatra. Még nem tudták, hogy itt a börtükre menő előre megszélt és jól sikerült tréfáról van szó, amibe valamennyien beugrottak. A másik pillanatban azonban már fölcsudtak meglepésükkel s a meglepődésükben, egyben a megszegeződésüket váltotta föl az ijedelem dermedt ségét. Aztán a hosszú idegszületésért, hirtelen, harsány kacsorokában oltógott föl Mindenki szegyezte magát, hogy befessett a Kőmives-Kárpit állított csapdába, de legjobban a félelmetlen Bermann, aki nem is palástolva szegyekezését, azzal veregette meg a diszitaltas Kárpit vállát:

— Tudtam, hogy ma a nagy esztendő fogja, de hogy engem is így be tudják csapni, azt sohasem hittem volna.

Rádió

NOVEMBER 7, VASARNAP
BUCURESTI: 7.55 Hírek, reggeli hangverseny. 9.30 Istentisztelet közvetítése a pátriárkiai székesegyházból. 11.15 Szimfonikus hangverseny. 12.15 Déli hangverseny. 13.50 Német hírszolgálat. 14 Hírek. 14.30 Vidám műsor sebesültek részére. 15.30 Karórák postája. 16 A falu órája. 17 A munka és világszág órája. 18 Rádióelőfizetők kívánság-hangverseny. 18.25 Gazdasági előadás. 19 Román zene. 19.45 Hírek. 20 Modern tánczene. 20.45 Háborús krónika. 21 Vasárnapi hangverseny. 22 Hírek. portesemények. 22.20 Szórakoztató zene. 23.30 Induló.

RADIO MOLDOVA: 9.30 Istentisztelet. 11.30 Egyházi krónika. 13.30 Hírek. 13.45 Zenekar. 19.15 Régi zene. 21 Hírek. 21.15 Keringők.

BUDAPEST I: 8.30 Zene. 9.15 Hírek. 9.30 Őszi je beszéd. 10 Görög katolikus istentisztelet. 11 Református istentisztelet. 12 Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd. 13.55 Rádiózenekar. 14.30 A vasárnap megszenteleséről beszél Ravasz László dr. református püspök. 14.45 Hírek. 15 Hősi emlék. 15.50 Mezőgazdasági előadás. 16.30 A magyar svéd labdarúgó verseny második félidőjének közvetítése. 17.15 Roosz Emil szalonégyüttese. 17.45 Hírek. 18 Város és falu. 19 Fráter-nóták cigányzenekísérettel. 19.50 Hírek. 20 Mindenből mindenkinek énekszámok zenével. 22 Világhírű karmesterek. 22.40 Hírek. 23.10 Hírek német, angol, francia nyelven. 23.40 Hanglemek. 24.45 Hírek.

Apróhirdetések

MUNKÁSOKAT és gépelni tudó lányokat állandó munkára alkalmazunk. Danciu saphatizeme. Arad, Minervei-u. 15 (190)

MŰSZÖVEST vállalok. Pontos, kitűnő munka, jutányos ár. Arad, Eminescu-utca. 30. Orniutay-palota, első emelet, 61 (191)

FEHÉR angora-kabát új állapotban, kis ajakra. 8000 lejért eladó. Arad, Blandusiei-utca 12. Daru Olga. (9000)

KISEBB házat venni. 100.000 lej készpénz adnék és örök lakást. Zimand-nou. Arad megye. Sós Mihály. (193)

Éjeli lapszállításhoz segédmunkást

keresnek azonnali belépésre. Jelentkezés az **Extrapost** kiadóhivatalában. Timișoara, I., General Doda-u. 3.

MINIMAX tüzoltókészüléket, jó állapotban venni. Kétsch, Arad, Fehér Kereszt-szálloda. (209)

NAGYOBB mennyiségű mészpor, föld röggyázásra igen alkalmas, eladó. Arad, Regele Ferdinand-körút 56. (195)

VIDÉKI vendéglőbe megbízható szakácsnőt alkalmazok. Arad, Sincal-utca 13. (196)

FINOM erős diófa-háló eladó. Arad, Branianu-utca 2/4, második emelet, 56 ajtó. (197)

megbízható, jobb női keresek mindenest bejárónőnek,

2 személyhez egész napra. Jó úze. estatok. Timișoara, III., Carol-körút 45.

ELVESZTETTEM kézi bőrtáskámat. Megtalálót kérem, sziveskedjék a táskában lévő vad, lui Nagy Parkas névre kiállított személyazonossági igazolványt (Buiejin de insiere) a Reclama-irodában. Arad, Eminescu-utca 4, átadni. A bőrtáskát és a pénzt megtarthatja. (201)

FÉLIKABÁT téli kosztüm, 35-ös női cipők eladó. Arad, Avram Iancu-tér 2, II. em., 3. ajtó. (200)

CORSO-MOZI előadások 3, 5, 7, 9 kor TELEFON: 38-95
MI LÉGY? JÓ APA — VAGY HŰ SZERELMES?
 Erre válaszol: **A szerelem határai**
MARIELLA LOTI és RENZO RICCI a főszerepekben.

MEGBIZHATÓ bejárónőt, valamint kifizetőfiút ellátással azonnalra felfogad Korányi-falatozó, Arad, Eminescu-utca 10. (198)

MÉLYSZINTI üzletheiység kiadó. Arad, Cosbuc-utca 15. (199)

UJ, szürke perzsa-bunda eladó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (202)

CSEMÓZONÓT perzsa-szőnyeghez, házhoz, keresek. Arad, Horia-utca 10. (203)

Jó állapotban lévő öntött vaskályha eladó. Timișoara, III., Martirul Cordas-u., 88. (8740)

ELADÓ bordó télikosztüm, szőrmével, kifogástalan állapotban. Timișoara, II., Dacilor-u., 10, 14. ajtó. (8736)

ALKALMAZOK megbízható telepkezelő munkást, lakással, fűtéssel, bejáró körfűrészt és rendes fiút gyakornoknak. Arad, Vlaicu-ut 135. Fatelep. (207)

URANIA-filmstúdió, Arad Jól fűtött terem. Távbeszélő 12-32. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor
Ma. A filmgyártás remeke AINO TAUBE (Laila)
 A bolsevista ijuság drámája
A vörös vihar Izga mas cselekmény, kitűnő téma.

RAKTÁRNAK alkalmas kisebb padozott pincehelyiség kiadó. Arad, Horia-utca 10. (204)

TAKAREKTŰZHELY, vas, kis háromnium, barna női tülkabát, szkunkszgalér, eladó. Arad, Caragiale-utca 4, első lakrész. (205)

IZLETES háziétkezés olcsón kapható. Arad, Dna Balasa-utca 205/a. Megbeszélés délelőtt

NEHÉZ HÁLÓSZOBA-BUTOR, nagyon jó állapotban, eladó. Arad, Virtutea Militara-utca 1, Tisztviselő-tel-p. (206)

MÓMOLNAR állást keres magas örlésű kereskedelmi, vagy vám-maomba. Szakalokat fizetés megjelölésével Timișoara, III., Romulus-u., 50, 2. ajtó. Schtirz. (8745)

TRIKOREKORD-kötőgép, melyen bármi a házimunka elvégzése mellett is gyönyörűen kereshet, eladó. Kezelésére megajánljuk. Timișoara, IV., Pop de Bases-u., 25. (8739)

ELADÓ fekete, plusz tülkabát, rövidujjú szövetruha, egy ruhára való, sötétkék, színtöntött selyem marokén. Timișoara, IV., Regele Mihai-körút, 25, I. em., 6. (8738)

ARO-mozi, Arad távbeszélő 24-45 Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor
Ma. Csodálatosan érdekes A feleség Egész Bucuresti Jenny Jugo nagyszerű alakításban gyönyörködött. Szereplőtársai: Willy Fritsch, Victor Staal.

JÓKARBAN lévő üzleti berendezés. kályha, kerekasztal, eladó. Arad, Saguna-ut 112. (213)

VENNÉK ingatlant, leheőlég jókarban lévő, 2.500.000 lej-ig. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (214)

VARRÓGÉPET és kerékpárt veszek és javítok. Sambura, Arad, Banatului-ut 12. (215)

ISKOLAI tantárgyak előkészítését és francia órákat vállalok. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (216)

ELADÓ jó állapotú, erős termetre való besszarabiai bucsa. Cim: Timișoara, III, Iris-u., 34. (8737)

SZOBALÉÁNYT, jó ajánlásokkal rendelkezőt, keresek. Timișoara, III., Mihai Viteazul-körút, 3. (8735)

SZÖNYEGSZÖVŐ-RÁMA, teljes, eladó. Krayer, Timișoara, IV., Miron Costin-u., 4. Távbeszélő 36-55. (8735)

RADIÓ, 4+1, eladó. Érdeklődők cmeit „Columbia” jellegére a timișoarai kiadóba kérem. (8764)

FORUM-mozi, Arad távbeszélő 20-10 Előadások 3, 5, 7 és 9 kor.
Ma. Dumas Sándor világhírű regényének filmváltozata.
 A főszerepben: **Pierre Richard Wilm, Ermete Zaccani, Michele Alfa.**
 Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

KÉTI vagy egyszobás lakást, vagy lakrészt, konyha- és esetleg fürdőszoba-használattal, azonnalra keresek. Timișoara, távbeszélő 35-28 d. e. 8-10, d. u. 2-4-ig. (8754)

ÜGYES, fiatal munkásleányt könnyű munkára azonnal alkalmazok. Chirom, Arad, V. Babeș-utca 20. (208)

ELADÓ emeletes ház a Belvárosban. Kétszer háromszobás, fürdőszobás parkettás lakás és kert. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (194)

Autogén-hegesztő-készülék, új közepnyomású generátorral, eladó. Timișoara, IV., Fröbl-u., 23. (8690)

Munkásleányokat felfogadunk. UFA-DFMED, Timișoara, IV., Preyer-u., 7. (8753)

PÉZSMAHAST kabátbélésnek, jó állapotban levőt, venni. Ugyanott fiú tülkabát, öt évesnek, továbbá más gyermekholm eladó. Timișoara, Vladi-ca Badescu-u., 11. 3. ajtó. Távbeszélő: 19-64. (8748)

CORSO-MOZI, Arad távbeszélő 23-44 Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor
Ma. Az utolsó Afr-kában készült gyarmati film.
Peter Petersen, Lotte Koch és Luis Trenker.

GYERMEKKOCSI, sötétkék, korszerű, 194 típusu, redönyös. alig használt, eladó Timișoara, I., Olimp-u., 13. 2. ajtó.

A **DÉLI HIRLAP** timișoarai kiadóhivatala Freidorra keres kézbesítőt és elárusítót. Jelentkezések a kiadóhivatalban.

ELADÓ nagyon szép barna, géppel kötött kabát. Megtekinthető a timișoara kiadóban. (5364)

SPORTKOCSI, alig használt, valamint szép gyermekágy, gyermekasztal, 3 kerékű kerékpár olcsón eladó. Timișoara IV., Fröbl-utca 36, II. em. 25. (4413)

TÖRÖKPERZSA összekötőszőnyeg, 2 darab, valamint egy keleti, összekötő jutányosan eladó. Ugyanott, rómkó majdnem új, táblákkal együtt, eladó Timișoara, IV., I. Văcărescu-u. 15. Kapu alatt balra, csakis 11-4 óra között. (8673)

REDÖNYÖS iratszekrényt, íróasztalt jó állapotban levőt, megvételre keresek Timișoara, I., Regina Maria-körút 8. A ház mesternél, vagy távbeszélő 44-70 (5369)

MINDENES szakácsnőt, bejárónőt mellé felfogadnak. Timișoara, I., Carmen Silva-körút 9, I. em. (8844)

MINDENES szakácsnőt, bejárónőt mellé felfogadnak. Timișoara, I., Carmen Silva-körút 9, I. em. (8844)

Varrógép
 új sülyeszíthető, Neumann-gyártmány. a k k o r d e o n, Hohner, Verdi II., 80 basszu-u, továbbá konyhaberendezés eladó. Cim a timișoara kiadóban.

BAKANCSOT, vagy csizmát, 43-, vagy 44-es, használtat, de jó állapotban levőt venni. Cimeket ár megjelöléssel „43, esetleg 44-es” jellegére a timișoara kiadóba kérek. (5370)

MINDENES szakácsnőt azonnali belépésre keresek. Jelentkezés: Timișoara, Toma-u 6, 1/a. (8843)

ÜGYES kiszolgáló kisasszonyt és kifizetőfiút azonnalra felfogadnak. Cim: Zsuzsi falatozó, Timișoara, Regina Maria-körút 5. (8708)

ELADÓ kombinált szekrényt. Timișoara, I., Ungureanu-u., 9, 2. ajtó. (8733)

ELADÓ egy kerevet, továbbá részagy, ebédasztal, szalon-asztal, egy konzoltükör. Timișoara, V., Crisan-u., 50. (8734)

KERESÉK jól főző mindenest szakácsnőt, azonnali belépésre. Csakis hosszú bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkezzenek. Timișoara, I., Ungureanu-u., 7, 5. ajtó. (8730)

BEJÁRÓNÓT, főzésre értőt, azonnalra felfogadok. Timișoara, IV., Fröbl-u., 52, 5. ajtó. (8731)

FEHÉR, emallirozott vaskályha és perzsa-bunda eladó. Érdeklődni csak délelőtt Timișoara, III., Diana-u., 2. (8743)

ELADÓ nagyon szép, téli bébi-garnitúra, kabátka és sapka, kocsitakaró, 25-ös sárcipő, kis termetre való szép fekete női selyemruha, továbbá öszi kabát, fekete szőrme garnitúra, galér és nagy manzetta, 3-4 éves gyermeknek való, Napell-pizsama és egy kis fehér szövet kabátka. Megtekinthetők 8-10 ig valamint 3-4 között. Timișoara, I., I. C. Bratianu-u., 28., I. em. (8698)

VASKALYHA, takaréktűzhely, 200 kg-cs marleg, istsház, fűrdőkád, kukoricamorzsoló, olcsón eladó. Timișoara, IV., Fröbl-u., 36, II. em., 25. (4414)

TANULJON szabni a legtökéletesebb külföldi módszerrel. Elkészítheti ruhát is időközben. Cimeket „Lakás” meggyek” jellegére a timișoara kiadóhivatalba kérek. (8746)

CSIZMA, 43-as, 24 személyes damasztaltaliterítő, gyermek szőrmekészlet (galér és karmantyú) eladó. Timișoara, III. Diana-u., 2. (8744)